

BLUEBERRY MANAGEMENT AS
c/o Marius Borthen
Postboks 1654 Vika
0120 OSLO

VÅR REFERANSE
22/10319

DERES REFERANSE

DATO
19.12.2023

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tematisyn hos utvalgte forvaltere av alternative investeringsfond, herunder Blueberry Management AS, org. nr. 920 362 125 (Foretaket). Tema for tilsynet var foretakenes tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv). Tematisynet ble varslet via Altinn den 19. september 2022.

Foretaket er registrert som AIF-forvalter etter AIF-loven § 1-4 annet ledd. Registrerte AIF-forvaltere er etter AIF-loven § 1-4 unntatt store deler av lovens krav, men hvitvaskingsregelverket gjelder fullt ut, jf. hvv. § 4 første ledd bokstav n.

Foretakene som ble valgt ut til å delta i tematisynet ble bedt om å sende inn foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvv. § 7), foretakets rutiner (hvv. § 8), en oversikt over foretakenes kunder, og opplysning om hvem som var utpekt som hvitvaskingsansvarlig (hvv. § 8 (5)). Videre ble foretakene bedt om å redegjøre for foretakenes opplæring av ansatte (hvv. § 36), foretakenes løpende oppfølging av kunder (hvv. § 9) og eventuell bruk av tredjeparter i forbindelse med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvv. §§ 22-23.

Finanstilsynet utarbeidet på bakgrunn av tematisynet en foreløpig tilsynsrapport 7. februar 2023 og Foretaket ga sine kommentarer til denne ved brev 27. februar 2023.

2. Rutiner for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

2.1. Rettslig utgangspunkt

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i, eller i medhold av, hvitvaskingsloven, jf. § 8. Dette innebærer at det blant annet må utarbeides rutiner for risikoklassifisering av kunder, gjennomføring av løpende kundetiltak, bruk av støtteverktøy, rutiner om undersøkelse og rapportering av

mistenkelige forhold mv. Rutinene skal være operasjonelle og beskrive hvordan foretaket i praksis skal etterleve hvitvaskingsregelverket. De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at foretaket har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet, og plikter som skal ivaretas av de ansatte i det daglige arbeidet. Rutinene må blant annet beskrive hvordan foretaket skal etterleve hvitvaskingsregelverket, herunder angi hva som skal gjøres, hvordan og når dette skal gjøres og hvilke vurderinger som skal ligge til grunn.

For at rutinene skal virke etter sin hensikt, må de være tilpasset virksomhetens art og omfang, hvilket betyr at det må være en klar sammenheng mellom den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og rutinene. Dette innebærer at rutinene blant annet skal beskrive arbeidsprosesser som har til formål å redusere risiko som er identifisert i foretakets risikovurdering. Foretaket kan anvende standardiserte rutineverk, men disse må tilpasses den konkrete virksomheten for å sikre at rutinene er risikobaserte for den enkelte virksomhet, og tilpasset dennes produkter, kunder mv.

Rutinene skal holdes oppdatert. Behovet for oppdatering avhenger av virksomhetens type og omfang. Det vil generelt være nødvendig å revidere rutinene når risikovurderingen er revidert, og ellers ved nye regulatoriske krav, ved utvikling av nye produkter, eller ved andre endringer i risikobildet eller i virksomheten. I alle tilfeller forventes det at det gjøres en vurdering av om det er behov for justeringer i rutineverket minimum årlig.

Tilpassede rutiner er en forutsetning for at de ansatte skal kunne gjennomføre tilstrekkelige vurderinger og iverksette nødvendige tiltak. Det vil ikke være tilstrekkelig at rutinene bare gjengir de overordnede plikter og forventninger som følger direkte av lov og rundskriv. Rutinene skal være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige, og det skal utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene. Mer detaljerte rutiner som beskriver hvordan pliktene skal utføres (operative rutiner) kan fremgå av egne dokumenter eller systemer, for eksempel i form av sjekklister. De operative rutinene kan fastsettes på et lavere nivå i Foretaket, men må ha en klar forankring i den overordnede rutinen.

Finanstilsynet forventer at alle rapporteringspliktige ved utarbeidelsen av risikovurderingen baserer seg på interne og eksterne kilder, og av eksterne kilder forventes det at rapporteringspliktige som et minimum benytter gjeldende "Nasjonal risikovurdering om hvitvasking og terrorfinansiering" fra Politidirektoratet og Politiets sikkerhetstjeneste (PST) samt Finanstilsynets risikovurdering av foretak under tilsyn.

2.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at Foretakets rutiner for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering på tilsynstidspunktet fremsto som overordnede og retningslinjepregede, og i liten grad som operasjonelle rutiner som gir de ansatte veiledning om hvordan oppgavene skulle gjøres. Som eksempel ble det vist til at rutinene for løpende oppfølging i all hovedsak beskriver når oppfølgingen skulle finne sted, og ikke hva som skal gjøres og hvilke vurderinger som skal foretas.

Rutineverket omtaler bruk av standardiserte risikoprofiler. Det ble i foreløpig rapport vist til at vedlagt dokumentasjonen ikke viser om eller hvordan standardiserte profiler er benyttet og heller ikke hva en standardisert profil består av og hvordan den enkelte kunde er vurdert opp mot en eller flere standarder. I den grad Foretaket benytter tredjepartsløsninger er ikke disse omtalt i noen særlig

grad i rutineverket. Rutineverket peker heller ikke til prosedyrer eller arbeidsprosesser som viser hvordan tredjepartsløsninger som er benyttet ivaretar Foretakets ansvar.

Finanstilsynet var foreløpig kritisk til at rutineverket ikke er tilstrekkelig tilpasset virksomheten. Det ble ansett uheldig at rutineverket syntes å inneholde metoder som ikke benyttes.

2.3. Foretakets tilsvare

Foretaket viser i tilsvaret til at rutinene er ment å være overordnede instruksjoner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Sett i sammenheng med Foretakets begrensede art, omfang og kompleksitet, samt få ansatte (hvor blant annet daglig leder og hvitvaskingsansvarlig har lang erfaring med den operasjonelle etterlevelsen), har Foretakets rutiner fungert tilfredsstillende. Foretaket tar imidlertid Finanstilsynets innspill til etterretning, og viser til at det i sammenheng med en ny ansettelse av en COO, som blant annet vil ha som oppgave å ytterligere forsterke Foretakets arbeid med å forbygge at Foretaket blir utnyttet i forbindelse med hvitvasking, planlegges det med å utarbeide mer operasjonelle sammendrag og sjekklister for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Foretaket legger videre opp til en regelmessig, og minimum årlig, oppdatering av Foretakets instruksjoner og rutiner.

Det gis i tilsvaret uttrykk for at Foretaket anser at rutinene, sett i sammenheng med risikovurderingen har fungert tilfredsstillende for å fastsette kundens risikoprofiler, og at kravene til rutiner må tilpasses virksomhetens art og omfang. Foretaket tar imidlertid Finanstilsynets innspill til etterretning, og vil bygge ut kriteriene for fastsettelse av kundenes risikoprofil ved den planlagte operasjonaliseringen av rutineverket. Foretaket anser at det vil være hensiktsmessig å ta i bruk en risikomatrix for en oversiktlig fremstilling av relevante bestanddeler ved individuell risiko, tilknyttet risiko for hver av dem, samt en aggregert risiko per kunde.

2.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet fastholder sin kritikk om at Foretakets rutiner for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering i liten grad kan sees på som operasjonelle rutiner som gir de ansatte veiledning om hvordan oppgavene skal utføres. Finanstilsynet er videre kritisk til at det i rutineverkets omtale av bruk av standardiserte risikoprofiler ikke fremkommer om eller hvordan standardiserte profiler er benyttet, og heller ikke hva en standardisert profil består av og hvordan den enkelte kunde er vurdert opp mot en eller flere standarder.

Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket planlegger å utarbeide mer operasjonelle sammendrag og sjekklister for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, og at forutsetningen om regelmessig og minimum årlig oppdatering av Foretakets instruksjoner og rutiner. Videre tar Finanstilsynet til etterretning at Foretaket vil bygge ut kriteriene for fastsettelse av kundenes risikoprofil ved den planlagte operasjonaliseringen av rutineverket.

Kravene til rutiner må tilpasses virksomhetens art og omfang, men Finanstilsynet kan ikke se at dette gir grunnlag for et endret syn på Foretakets rutiner.

3. Opplæring av Foretakets ansatte

3.1. Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvvl. og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoksporing. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

3.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Foretaket opplyser at ansatte som arbeider med KYC/AML får særskilt opplæring. Alle nyansatte og påtroppende styremedlemmer skal også gjøre seg kjent med rutineverket som omhandler temaet. Det har også blitt gjennomført opplæring på et strategiseminar.

Finanstilsynet var foreløpig kritisk til at Foretakets arbeid med opplæring innenfor tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering ikke er bedre dokumentert, samt at det ikke er utarbeidet en opplæringsplan.

3.3. Foretakets tilsvaer

Foretaket erkjenner at dokumentasjonen kunne vært dokumentert i større grad, men anser at kompetanse og etterlevelse av hvitvaskingsregelverket har vært høyt på agendaen i foretaket. Det opplyses samtidig at det har vært løpende opplæring av deltidsansatte som har jobbet med anti-hvitvasking, herunder kursing av Beaufort Solutions, og løpende kontakt med Wikborg Rein Advokatfirma gjennom de to siste årene.

Foretaket tar Finanstilsynets innspill til etterretning, og vil prioritere å utarbeide en konkret opplæringsplan for ansatte og styrets medlemmer, som vil oppdateres regelmessig og det vil holdes oversikt over hvem som har fått opplæring, opplæringsens innhold og når opplæringen ble gjennomført.

3.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet er kritisk til at Foretakets arbeid med opplæring innenfor tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering ikke er bedre dokumentert, samt at det ikke er utarbeidet en opplæringsplan.

Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket vil utarbeide en konkret opplæringsplan for ansatte og styrets medlemmer, som vil oppdateres regelmessig og at det vil holdes oversikt over hvem som har fått opplæring, opplæringens innhold og når opplæringen ble gjennomført.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonssjef

Elisabeth Auren
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.